

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖS

Antopäivä 1 (11)
20.12.2012
Taltionumero
3606
Diaarinumero
2236/1/11

Asia Asiakirjajulkisuutta koskeva valitus
Valittaja Suomen Rautatiematkustajat ry, Kemijärvi

Päätös, jota valitus koskee

Liikenne- ja viestintäministeriö 6.6.2011 nro LVM464/08/2011

Asian aikaisemmat vaiheet

Kalevi Kämäräinen on Suomen Rautatiematkustajat ry:n puheenjohtajana pyytänyt 12.8.2009 liikenne- ja viestintäministeriöltä jäljennökset sisämaan yöjunayhteyksiä koskevista ennen syyskuuta 2006 tehdyistä ministeriön ja VR Osakeyhtiön yhteisistä selvityksistä, joihin on viitattu liikenneministeri Anu Vehviläisen vastauksessa kansanedustaja Merja Kylösen kirjalliseen kysymykseen (KK 175/2009 vp). Kämäräinen on 14.8.2009 uudistanut pyyntönsä.

Kämäräinen on ministeriölle 17.8.2009 lähettämässään kirjelmässä viitannut ministeriön ja VR Osakeyhtiön välisen ostoliikennesopimuksen 1.1.2005–31.8.2006 7 §:ään, jonka mukaan VR Osakeyhtiö raportoi ministeriölle kolme kertaa vuodessa ostoliikenteen tuloskehitysnäkymistä myynnin raportoinnin sekä tiedossa olevien kustannustekijöiden muutosten perusteella. Yhtiö raportoi myös koko henkilöliikenteen kehityksestä. Rautatielain 40 §:n mukaisesti VR Osakeyhtiö toimittaa seuraavan vuoden maaliskuuhun mennessä tiedot ostoliikenteen tuloista ja kustannuksista. Kirjelmässään Kämäräinen on tiedustellut, onko ministeriön ylitarkastajan Kämäräiselle 17.8.2009 antama vastaus ymmärrettävä niin, että ministeriön hallussa ei ole mainitussa sopimuspykälässä tarkoitettuja raportteja ja tietoja.

Kämäräinen on kirjelmässään, jonka lähettämisaikajankohta ei ilmene asiakirjoista, pyytänyt saada ministeriöltä asiakirjat, jotka sillä on hallussaan edellä mainitun ostoliikennesopimuksen 7 §:n nojalla sekä asiakirjat, joiden perusteella ministerin vastaus kirjalliseen kysymykseen KK 175/2009 vp on annettu.

Kämäräinen on vielä kirjelmässään 2.9.2009 ministeriölle uudistanut alun perin 12.8.2009 tekemänsä asiakirjapyynnön.

Liikenne- ja viestintäministeriö on asiakirjapyyntöjen johdosta antamassaan päätöksessä 14.9.2009 todennut toimittavansa päätöksen ohessa Kämäräisen pyytämän aineiston. Ministeriö on lausunut, että aineisto ei sisällä rataosakohtaisia eikä vuorokohtaisia kannattavuuslaskelmia, joiden ministeriö katsoo olevan salassa pidettävää aineistoa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentin 20 kohdan mukaan. Ministeriön päätöksen liiteluettelon mukaan Kämäräiselle on toimitettu muistio 11.4.2005 sisämaan yöjunaliikenteestä, muistio 26.5.2005 sisämaan yöjunien matkustajamääristä, muistio 12.4.2006, joka koskee ehdotusta Lapin yöjunan ajamisesta Kajaanin kautta, muistio 2.5.2005 henkilöjunaliikenteen ostamisen yhteiskuntataloudellisesta kannattavuudesta, muistio LVM-sopimuksen ostosopimuksesta vuodelta 2005 sekä asiakirja LVM-clearing VR Henkilöliikenne vuosi 2006 (luonnos 5.2.2007).

Korkein hallinto-oikeus on 2.3.2011 antamallaan päätöksellä taltio 527 Suomen Rautatiematkustajat ry:n valituksesta kumonnut liikenne- ja viestintäministeriön päätöksen ja palauttanut asian ministeriölle uudelleen käsiteltäväksi. Päätöksen perusteluina on lausuttu muun ohella, että ministeriön päätöstä ei ollut perusteltu hallintolain 45 §:n 1 momentissa edellytetyllä tavalla. Perustelujen puutteellisuus on merkinnyt, että edellytykset asian oikeudelliseen arviointiin ovat puuttuneet.

Liikenne- ja viestintäministeriön valituksenalainen päätös

Liikenne- ja viestintäministeriö on, asian uudelleen käsitelyään, valituksenalaisella päätöksellään 6.6.2011 pysyttänyt 14.9.2009 tekemänsä päätöksen. Perusteluina on lausuttu seuraavaa:

Rataosa- ja vuorokohtaiset kannattavuuslaskelmat ovat VR-Yhtymä Oy:n liikesalaisuuksia. Liikesalaisuudet ovat viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (julkisuuslain) 24 §:n 1 momentin 20 kohdan

perusteella salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja. Lainkohdassa liikesalaisuuksiksi rinnastetaan asiakirjat, jotka sisältävät tietoja muusta vastaavasta yksityisen liiketoimintaa koskevasta seikasta, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi elinkeinonharjoittajalle taloudellista vahinkoa, ja kysymys ei ole kuluttajien terveyden tai ympäristön terveellisyyden suojaamiseksi tai toiminnasta haittaa kärsivien oikeuksien valvomiseksi merkityksellisistä tiedoista tai elinkeinonharjoittajan velvollisuuksia ja niiden hoitamista koskevista tiedoista.

Julkisuuslain esitöissä viitataan rikoslaissa käytettyyn yrityssalaisuuden käsitteeseen. Yrityssalaisuudella tarkoitetaan tietoa, jonka elinkeinonharjoittaja pitää salassa ja jonka ilmaiseminen olisi omiaan aiheuttamaan taloudellista vahinkoa. Yrityssalaisuus voi koskea tuotteiden valmistusmenetelmiä, tuotekehitystä taikka kaupallisia, hallinnollisia ja yhteiskunnallisia tietoja. Merkitystä on myös tiedon haltijan salassapitotahdolla. Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohdan soveltamisessa suojataan yksityisen taloudellista etua ja tarkastellaan salassapidon tarvetta liikesalaisuuden haltijan näkökulmasta. Liikenne- ja viestintäministeriö on tiedustellut VR-Yhtymä Oy:n näkemystä pyydettyjen asiakirjojen luovuttamisesta. Yhtiö on vastustanut tietojen antamista ja katsonut, että tiedot ovat tosiasiallisesti salassa pidettäviä.

VR-Yhtymä Oy:llä tällä hetkellä olevat yksinoikeussopimukset päättyvät kaukoliikenteessä vuoden 2019 lopussa. Helsingin seudun liikennekuntayhtymä (aikaisemmin Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta) ja VR-Yhtymä Oy (aikaisemmin VR Osakeyhtiö) tekivät 31.10.2005 uuden sopimuskokonaisuuden, jonka mukaan HSL ostaa VR:ltä suoriteperusteiden HSL-liikenteen operoinnin ja liikenteenhoidon yleiset palvelut vuoden 2017 loppuun. Alalle pyrkivien valmistelujen liikenteen aloittamiseksi voidaan hyvin olettaa olevan käynnissä jo nyt. Tietyn rataosan aikaisempia kustannustietoja hyväksi käyttäen on mahdollista arvioida muiden osuuksien kustannusrakennetta ja hinnoittelun tasoa. Tästä voi syntyä perusteetonta etua tulevissa kilpailutilanteissa jopa muissa liikennemuodoissa. Myös linja-autoliikenne ja lentoliikenne ovat osa henkilöliikenteen liikennemarkkinaa.

Liikenne- ja viestintäministeriö tukee julkista liikennettä monin tavoin. Kaikkien liikennemuotojen tukemista koskevia päätöksiä valmisteltaessa ministeriön tietoon tulee liikesalaisuuden piiriin kuuluvaa tietoa. Vaikka VR-Yhtymä Oy on kokonaan valtion omistuksessa, kyseessä on osakeyhtiö, johon sovelletaan osakeyhtiölakia. Liikenne- ja viestintäministeriö

vastaa liikennealan lainsäädännöstä kun taas VR-Yhtymä Oy:n omistaja-ohjaus on valtioneuvoston kanslian vastuulla. Liikenne- ja viestintäministeriön tiedossa ei ole oikeudellisia perusteita, joiden mukaan VR-Yhtymä Oy:n toimintaan pitäisi soveltaa jotain muuta erityislainsäädäntöä kuin osakeyhtiölakia. Valtio-omisteisten osakeyhtiöiden kuten myös kuntien omistamien osakeyhtiöiden erityisasemaa on purettu ja puretaan edelleen. Toisaalta ei ole edellytyksiä asettaa valtio-omisteisia osakeyhtiöitä muita osakeyhtiöitä huonompaan asemaan. Kaikkien toiminnanharjoittajien on voitava luottaa viranomaistoiminnan laillisuuteen ja siihen, että ministeriö ei perusteettomasti luovuta liikesalaisuuden sisältäviä tietoja ulkopuolisille.

Rataosa- ja vuorokohtaiset kannattavuuslaskelmat sisältävät yksityiskohdasta tietoa VR-Yhtymä Oy:n kustannusrakenteesta, katteista ja kannattavuudesta. Kannattavuuslaskelmien luovuttaminen ulkopuolisille ja niiden päätyminen julkisiksi tulon kautta potentiaalisten kilpailijoiden tietoon antaisi näille kilpailuetua ja olisi omiaan aiheuttamaan VR-Yhtymä Oy:lle taloudellista vahinkoa.

Vaikka asiakirjajulkisuus onkin pääsääntö, on tässä tilanteessa olemassa perustelut rajoittaa asiakirjajulkisuutta julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohdan mukaisesti.

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

Suomen Rautatiematkustajat ry on valituksessaan vaatinut, että liikenne- ja viestintäministeriön päätös kumotaan ja yhdistykselle luovutetaan ministeriön salaamat, kaikkien niin sanottujen ostojunien rataosa- ja vuorokohtaiset matkustajamäärätiedot ja liikevaihto sekä muut sellaiset liikenteen taloudelliset tilastotiedot, joiden salaamiseen ei ole laillista perustetta. Lisäksi yhdistys on vaatinut, että ministeriö velvoitetaan korvaamaan yhdistyksen oikeudenkäyntikulut laillisine korkoineen.

Vaatimusten perusteluina on esitetty muun ohella seuraavaa:

Ministeriön salaamisperusteena soveltama viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (julkisuuslain) 24 §:n 1 momentin 20 kohta ei sovellu kysymyksessä olevaan asiaan. Säännöksen sanamuodon perusteella valtion kokonaan omistama yhtiö ei kuulu sen soveltamisalan piiriin.

Valtionrautateiden muuttamisesta osakeyhtiöksi annetun lain esitöistä ilmenee, että mainitulla lailla ei tarkoitettu heikentää kansalaisten asemaa esimerkiksi tiedonsaannin suhteen. Lakitekstikään ei sisällä mitään, jonka perusteella pitäisi tehdä toisenlainen johtopäätös.

Valtion yhtiöomistuksesta ja omistajaohjauksesta annetun lain esityötkin osoittavat, että kysymys ei ole yksityisestä yrityksestä ja sen liikesalaisuudesta. Arkijärkikin sanoo, että valtio voi kokonaan omistamassaan yhtiössä tehdä asioita toisin kuin osakeyhtiölaissa ja yhtiöjärjestyksessä kenties edellytetään tai yhtiön hallitus haluaa.

Mikäli julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohta kuitenkin tulisi sovellettavaksi, siinä edellytetty salassapitointressejä koskeva kokonaisharkinta on jätetty tekemättä. Kokonaisharkinnan perusteella asiakirjat olisi pitänyt julkistaa.

Ministeriön päätöstä on perusteltu pelkästään VR-Yhtymä Oy:n näkökulmasta, joten mahdollisuus salassapidon murtamiseen on jäänyt kokonaan punnitsematta.

Koska ostoliikennesopimuksessa viitataan rautatielain mukaisiin velvollisuuksiin, kysymyksessä olevat tiedot koskevat elinkeinonharjoittajan velvollisuuksia ja niiden hoitamista, joita tietoja ei julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohdan perusteella saa salata. Rautatieliikenne on ympäristöystävällistä, joten salauspäätöstä voidaan pitää mainitun lainkohdan vastaisena myös siksi, että kysymys on kuluttajien terveyden tai ympäristön terveellisyyden suojaamista koskevista tiedoista.

Tuettujen junien talous- ja matkustajamäärätietojen julkaiseminen ei voi myöskään aiheuttaa elinkeinonharjoittajalle taloudellista vahinkoa, koska julkaiseminen ei vaikuttaisi yhtiön asemaan. Tukea saa vain VR-Yhtymä Oy, ei kukaan muu. Jos henkilöliikenteen kilpailutilanne muuttuu vuonna 2017 tai 2019, vuotta 2006 koskevilla ja sitä aikaisemmilla tiedoilla on mahdollisille kilpailijoille vain historiallista merkitystä. Julkisesti tuettujen junien lukuja on voitava julkistaa, koska liikeriskilläkin ajetuista yhteyksistä annetaan tietoja.

Julkisuuslain esitöiden mukaan salaamisperusteita on epäselvissä tapauksissa tulkittava julkisuutta suosivasti. Kun ministeriöllä ei tunnu olevan kiinnostusta liikkumistarpeiden tyydyttämiseen, kansalaisilla pitää olla mahdollisuus saada tietoja omistamastaan yhtiöstä junien kulkeutumuksesta johtuvan haitan kärsijöinäkin.

Julkisuuslain 14 §:n 4 momentin perusteella ministeriön olisi tullut tehdä päätöksensä viimeistään kuukauden kuluttua siitä, kun se sai tiedon korkeimman hallinto-oikeuden palautuspäätöksestä. Nyt aikaa kului noin kolme kuukautta.

Vaikka yhdistys häviäisikin valituksensa, erityiset perusteet korvata oikeudenkäyntikulut ovat käsillä. Jos ministeriö olisi edellisellä kerralla toiminut kuten laissa edellytetään, tämä valituskierrös olisi tarpeeton.

Liikenne- ja viestintäministeriö on lausunnossaan esittänyt, että valitus ja oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeva vaatimus hylätään. Ministeriö on lausunut muun ohella seuraavaa:

Jatkuvien kirjelmien ja valitusten johdosta on epäselvää, mihin asioihin Suomen Rautatiematkustajat ry haluaa saada muutoksia.

Ministeriön päätöksessä 6.6.2011 on arvioitu asianmukaisesti, mitkä seikat ovat vaikuttaneet ratkaisuun salata rataosa- ja vuorokohtaiset kannattavuuslaskelmat. VR-Yhtymä Oy:n ministeriölle 28.4.2011 antama selvitys osoitti muun muassa, että yhtiöllä on julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohdan mukainen intressi edellyttää elinkeinotoimintaansa koskevien tietojen salassa pitämistä. Tämä johtuu muun muassa yhtiön arviosta, jonka mukaan sen potentiaaliset kilpailijat ovat erittäin kiinnostuneita kaikista yhtiön liiketoimintaan liittyvistä kustannus- ynnä muista tiedoista.

Suomen Rautatiematkustajat ry on vastaselityksessään lausunut muun ohella, että ministeriön lausunnossa ei ole vastattu yhdistyksen esittämisiin valitusperusteluihin. Lisäksi yhdistys on lausunut, että nyt tehty valitus on laajuudeltaan ja perusteiltaan pysynyt samana kuin ministeriön 14.9.2009 tekemästä päätöksestä tehty valitus, vaikka käytetyt ilmaiset vaihtelevat.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

Korkein hallinto-oikeus on tutkinut asian.

1. Valitus hylätään siltä osin kuin kysymys on asiakirjojen sisältämistä rataosa- ja junavuorokohtaisia tuottoja, kustannuksia ja tulosta koskevista sarakkeista mukaan lukien myös sarake "Hkm".

Muilta osin liikenne- ja viestintäministeriön päätös kumotaan ja asia palautetaan ministeriölle pyydettyjen asiakirjakopioiden antamiseksi Suomen Rautatiematkustajat ry:lle muilta kuin edellä tarkoitetuilta osiltaan.

2. Vaatimus oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta hylätään.

Perustelut

1. Pääasialkaisu

Sovellettavat oikeusohjeet

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (julkisuuslaki) 1 §:n 1 momentin mukaan viranomaisten asiakirjat ovat julkisia, jollei tässä tai muussa laissa erikseen toisin säädetä.

Julkisuuslain 3 §:n mukaan tässä laissa säädettyjen tiedonsaantioikeuksien ja viranomaisten velvollisuuksien tarkoituksena on toteuttaa avoimuutta ja hyvää tiedonhallintatapaa viranomaisten toiminnassa sekä antaa yksilöille ja yhteisöille mahdollisuus valvoa julkisen vallan ja julkisten varojen käyttöä, muodostaa vapaasti mielipiteensä sekä vaikuttaa julkisen vallan käyttöön ja valvoa oikeuksiaan ja etujaan.

Julkisuuslain 9 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada tieto viranomaisen asiakirjasta, joka on julkinen.

Julkisuuslain 10 §:n mukaan salassa pidettävästä viranomaisen asiakirjasta tai sen sisällöstä saa antaa tiedon vain, jos niin erikseen tässä laissa säädetään. Kun vain osa asiakirjasta on salassa pidettävä, tieto on annettava asiakirjan julkisesta osasta, jos se on mahdollista niin, ettei salassa pidettävä osa tule tietoon.

Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohdan mukaan salassa pidettäviä viranomaisen asiakirjoja ovat, jollei erikseen toisin säädetä, asiakirjat, jotka sisältävät tietoja yksityisestä liike- tai ammattisalaisuudesta, samoin kuin sellaiset asiakirjat, jotka sisältävät tietoja muusta vastaavasta yksityisen elinkeinotoimintaa koskevasta seikasta, jos tiedon antaminen niistä aiheuttaisi elinkeinonharjoittajalle taloudellista vahinkoa, ja kysymys ei ole kuluttajien terveyden tai ympäristön terveellisyyden suojaamiseksi tai toiminnasta haittaa kärsivien oikeuksien valvomiseksi merkityksellisistä tiedoista tai elinkeinonharjoittajan velvollisuuksia ja niiden hoitamista koskevista tiedoista.

Oikeudellinen arviointi

Sillä seikalla, onko liikenne- ja viestintäministeriö käsitellyt asian julkisuuslain 14 §:n 4 momentissa tarkoitettussa määräajassa, ei ole merkitystä arvioitaessa sitä, onko ministeriön päätös tehdyn valituksen johdosta lainvastaisena kumottava.

Korkein hallinto-oikeus on tutustunut asiakirjoihin, joita liikenne- ja viestintäministeriön valituksenalainen päätös koskee ja jotka Suomen Rautatiematkustajat ry on pyytänyt saada. Aineisto sisältää ministeriön VR Osakeyhtiöltä vuosina 2005 ja 2006 ostamaa niin sanottua ostoliikennettä koskevia rataosa- ja junavuorokohtaisia henkilöliikenteen kannattavuutta koskevia tietoja, joita ovat sarakemuodossa olevat tiedot tuotoista, kustannuksista ja tuloksesta, sekä muitakin rataosa- ja vuorokohtaisia tietoja. Lisäksi aineisto sisältää ostoliikennettä vuosilta 2005 ja 2006 koskevia muita kuin rataosa- ja vuorokohtaisia tietoja, kuten tietoja ostoliikenteen vuosittaisista kokonaistuotoista, kustannuksista ja tuloksesta sekä ministeriön ostaman henkilöliikenteen ostosummasta.

Asiassa on arvioitava, ovatko asiakirjojen sisältämät tiedot salassa pidettäviä. Koska nämä tiedot koskevat osakeyhtiömuotoisen VR Osakeyhtiön, nykyisen VR-Yhtymä Oy:n, harjoittamaa toimintaa, sovellettavaksi tulee yksityisiä liikesalaisuuksia ja vastaavia yksityisen elinkeinotoimintaa koskevia seikkoja koskeva julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohta, ei sen sijaan julkisyhteisöjen ja julkisuuslain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettujen yhteisöjen liikesalaisuuksia ja vastaavia liiketoimintaa koskevia seikkoja koskeva momentin 17 kohta.

Julkisuuslakia koskevan hallituksen esityksen HE 30/1998 vp yksityiskohtaisissa perusteluissa todetaan 24 §:n 1 momentin 20 kohdan osalta muun ohella, että liike- tai ammattisalaisuutta ei laissa ole tarkemmin määritelty. Liikesalaisuudella tarkoitetaan yleensä taloudellisuonteisia, lähinnä kaupankäynnin alaan kuuluvia yrityksen salaisuuksia. Liikesalaisuuteen sisältyy myös yrityskokemusten eli niin sanotun "know-how'n" suoja. Tämä on kokemukseen perustuvaa taitoa tiedon hyväksikäytössä. Liikesalaisuus voi olla myös tekninen salaisuus. Liike- ja ammattisalaisuudet olisivat ehdotuksen mukaan salassa pidettäviä ilman lisäedellytyksiä.

Edelleen hallituksen esityksessä todetaan, että rikoslain 30 luvun 11 §:ssä käytetään yrityssalaisuuden käsitettä. Yrityssalaisuudella tarkoitetaan rikoslaissa liike- tai ammattisalaisuutta taikka muuta vastaavaa elinkeinotoimintaa koskevaa tietoa, jonka elinkeinonharjoittaja pitää salassa ja jonka ilmaiseminen olisi omiaan aiheuttamaan taloudellista vahinkoa joko hänelle tai toiselle elinkeinonharjoittajalle, joka on uskonut tiedon hänelle. Yrityssalaisuudelle pidetään tunnusomaisena, että se sisältää elinkeinotoimintaa koskevaa tietoa. Yrityssalaisuuden alalajeja ovat määritelmän mukaan liike- ja ammattisalaisuudet. Yrityssalaisuus voi koskea paitsi tuotteiden valmistusmenetelmiä ja tuotekehittelyä

myös kaupallis-taloudellisia, hallinnollis-organisatorisia ja yhteiskunnallisia tietoja. Rikoslaisissa tarkoitetun yrityssalaisuuden tunnusmerkkejä ovat myös tiedon haltijan salassapitotahto ja salassapitointressi sekä tiedon tosiasiallinen salassapito. Säännöksessä ei ole omaksuttu rikoslaisissa käytettyä yrityssalaisuuden käsitettä sen vuoksi, että salassapito edellyttäisi rikoslaisissa omaksutun määritelmän mukaan yrittäjän salassapitotahdon selvittämistä.

Vielä hallituksen esityksessä todetaan muun ohella, että toiminnan harjoittajan salassapitotahto ei ole yksistään ratkaiseva, vaan viranomaisen on arvioitava asiaan liittyvät salassapitointressit kokonaisuutena. Viranomaisen on kuitenkin asianmukaista erityisesti epäselvissä tapauksissa kuulla yrittäjää sekä ottaa arvioinnissa huomioon yrittäjän salassapitotahto sekä yrittäjän tiedon antamisen vaikutuksista esittämät selvitykset.

Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohtaa tulkittaessa tulee ottaa huomioon säännöksen tarkoitus, joka on yksityisen taloudellisen edun suojaaminen. Salassapidon tarvetta tulee tarkastella sen elinkeinonharjoittajan näkökulmasta, jonka toimintaa koskevista tiedoista asiassa on kysymys.

Suomen Rautatiematkustajat ry:n pyytämät tiedot liittyvät VR Osakeyhtiön eli nykyisen VR-Yhtymä Oy:n elinkeinotoimintaan. Kun otetaan huomioon, että rautateiden henkilöliikenne kilpailee linja-auto- ja lentoliikenteen kanssa ja että VR-Yhtymä Oy:n yksinoikeus harjoittaa kotimaan henkilöliikennettä rautateillä on lakkaamassa, rataosa- ja vuorokohtaisten liikenteen kannattavuutta koskevien tietojen joutuminen kilpailevien elinkeinonharjoittajien tietoon antaisi näille kilpailuetua. VR-Yhtymä Oy haluaa pitää rataosa- ja vuorokohtaiset tiedot salaisuuksina ja yhtiöllä on objektiivisesti arvioiden salassapitointressi. Edellä lausuttuun nähden asiakirjojen sisältämiä rataosa- ja junavuorokohtaisia tuottoja, kustannuksia ja tulosta koskevista sarakkeista ilmeneviä tietoja, mukaan lukien myös sarake "Hkm" rataosa- ja junavuorokohtaisten tietojen osalta, on ollut pidettävä VR Osakeyhtiön ja on pidettävä VR-Yhtymä Oy:n liikesalaisuuksina. Vaikka Suomen Rautatiematkustajat ry ei yhtiön kilpailija olekaan, sillä ei yleisöjulkisuussäännösten perusteella ole oikeutta saada näitä tietoja.

Sitä vastoin asiakirjoista ilmeneviä muita rataosa- ja vuorokohtaisia tietoja ja ostoliikennettä koskevia muita kuin rataosa- ja vuorokohtaisia tietoja, kuten tietoja ostoliikenteen vuosittaisista kokonaistuotoista, kustannuksista ja tuloksesta mukaan lukien sarake "Hkm" tässä yhteydessä esitetynä sekä ministeriön ostaman henkilöliikenteen ostosummasta, ei

voida pitää salassa pidettävänä liikesalaisuuksina tai muullakaan perusteella. Suomen Rautatiematkustajat ry:llä on, kun otetaan huomioon julkisuuslain 10 §, oikeus saada tieto pyytämistään asiakirjoista julkisilta osiltaan.

Lopputulos

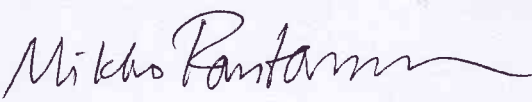
Edellä lausutun vuoksi asia on ratkaistava edeltä ratkaisuosasta ilmenevällä tavalla.

2. Oikeudenkäyntikulujen korvaamista koskeva ratkaisu

Koska valitus osittain hylätään ja koska oikeudenkäyntiä ei siltä osin, kuin ministeriön päätös kumotaan, ole pidettävä viranomaisen virheestä aiheutuneena, Suomen Rautatiematkustajat ry:lle ei, kun otetaan huomioon hallintolainkäyttölain 74 §, ole määrättävä maksettavaksi korvausta oikeudenkäyntikuluista.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Vahvistetaan korkeimman hallinto-oikeuden sinetillä ja esittelijän allekirjoituksella.

Asian esittelijä,
esittelijäneuvos Mikko Rautamaa

Asian ovat ratkaisseet hallintoneuvokset Matti Pellonpää, Sakari Vanhala, Hannu Ranta, Mika Seppälä ja Jukka Lindstedt.

JakeluPäätös
Jäljennös✓Suomen Rautatiematkustajat ry, oikeudenkäyntimaksu 226 euroa
Liikenne- ja viestintäministeriö
VR-Yhtymä Oy

Koska valitus osittain hylätään ja koska oikeudenkäyntiä ei siltä osin, kuin ministeriön päätös kumotaan, ole pidettävä viranomaisen virheestä aiheutuneena, Suomen Rautatiematkustajat ry:lle ei, kun otetaan huomioon hallintolainkäyttölain 74 §, ole määrättävä maksettavaksi korvausta oikeudenkäyntikuluista.

Tätä kaikki asianomaiset noudattakoot.

Vahvistetaan korkeimman hallinto-oikeuden sinetillä ja esittelijän allekirjoituksella.

Asian esittelijä,
esittelijäneuvos Mikko Rautamaa

Asian ovat ratkaisseet hallintoneuvokset Matti Pellonpää, Sakari Vanhala, Hannu Ranta, Mika Seppälä ja Jukka Lindstedt.